

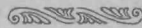
Brlogar je uprl proseče svoje rosne oči v Jerico in začel s trepetajočim glasom:

»Dete moje, prosim te: čuvaj se, da ne zaideš na napačna pota! Naj ti bo tvoj oče v svarilen zgled, kaj se pravi legati — Bogu. Kaj bi se bilo zgodilo z menoj, ko bi bil umrl nagle smrti, ko bi se bil kje ponesrečil, kar se zgodi tolikokrat. Bodi poštena, kakor je bila tvoja pokojna mati! Dasi jo je Bog pozval k sebi, preden si jo ti mogla poznati, naj ti bo vendarle zgled — krščanske žene. Bodi skrbna gospodinja s tem, kar ti zapuščam, in spominjaj se me v molitvah!« . . .

Glas se je začel bolniku tresti, pogledal je zmedeno, potem pa je začel govoriti narazumljive besede. Ostal je v tem stanju cel dan. Jerica se je v prvem trenutku prestrašila, a kmalu se je umirila. Vdanost, ki jo je prej videla pri očetu, jo je pripravila do tega, da se je popolnoma izročila božji volji. Začela je moliti in se ni ganila od postelje. Ko je proti večeru zapazila, da oče vedno bolj omaгуje, je prižgala blagoslovljeno svečo.

Solnce je že zahajalo. Zadnji žarki so trepetaje objeli Brlogarjev pepelnato blede obraz, da je bil videti skoro veličasten.

Za hip se je bolnik zavedel. Milo je uprl svoje polosteklenele oči v hčer, potem pa v Križanega, vzdihnil globoko prav iz dna prsi, iz levega očesa mu je pa kanila solza. Njegova duša je odšla očiščena pred sodni stol božji kakor upamo. Saj se je čulo pozneje, da je po svojem izpovedniku popravil storjeno krivdo in škodo, kolikor je mogel.



Turki v Štengah.

Roliko gorja so prizadejali divji Turki našim slovenskim deželam! Cele knjige govore o grozodejstvih, ki so jih počenjali ti divjaki s kristjani. Pridrtili so na svojih brzih konjih kakor vihra, plenili mesta, trge in vasi, zažigali ubogim ljudem domove in jim teptali rodovitna polja. Obloženi z bogatim plenom so zopet naglo odnesli pete, vodeč s seboj številne krepke ujetnike, da jih prodadó v sužnjost.

Ni ga pri nas skoro kraja, kjer bi ne bilo pustilo turško kopito svojih krvavih sledi, žalostnih, včasih pa tudi veselih spominov na junake, ki so se bili s krvoločnimi neverci. Še večkrat pa so bili ti turški vpadi vzrok pripovedkam o slučajih, ko so se ljudje na čudežen način rešili preteče jim nevarnosti in pogina.

Tudi davni Bohinjci bi znali marsikaj povedati o onih žalostnih časih.

Kot dijak sem hodil na počitnice v krasno bohinjsko dolino. Seznanil in spoprijateljil sem se takrat s starim Brnjekom, pravo bohinjsko korenino, ki mi je znal povedati toliko zanimivih istorij o prejšnjih časih.

Nekega popoldneva sva sedela pred hišo na klopi, kjer se je stari mož rad sončil. Pogovor je nanesel tudi na turške vojske. Ob tej priliki sem izvedel, kako so se Bohinjci na čudežen način rešili Turkov.

Bilo je ravno pred sv. Ano. Tej svetnici na čast imajo še dandanes Bohinjci navado, da to nedeljo obhajajo proščenje na Bitinjah, mali vasici blizu Bistrice v spodnji bohinjski dolini. Ljudje so — dan pred praznikom — prišli številno iz rovtov, kjer so imeli ravno košnjo, z namenom, da se udeleže običajnega praznovanja. Naenkrat se pa raznese vest, da so pridrtli Turki v deželo. Strah in zbežanost se je polastila ljudi. Eni so pograbili, kar so mogli, ter se napravili v gore in gošče iskat varnega zavetišča. Krepkejši moški so se pa zbrali na vasi, da se pomenijo, kaj jim je storiti. Če pridere Turčin v Bohinj, jim brezdvomno požge domove do tal, kajti vasi so stale popolnoma na odprtem in bi jih torej ne mogli braniti. Končno je obveljal načrt, da se postavijo krvo- lokom v Štengah v bran in jim zapró dohod. Štenge so namreč ozka, kake dve uri dolga soteska, ki vodi z Bleda v Bohinj. Lahko jo je bilo braniti, ker se dvigajo na obeh straneh strme gore, v kojih podnožju dere Sava-Bohinjka, ki priteče iz Bohinjskega jezera ter se imenuje pri izviru Savica.

Bilo je že proti večeru, ko so se napotili možje in mladeniči, oboroženi s cepci, sekirami, vilami, kosami in podobnim orodjem, ki so ga imeli ravno pri rokah, v Štenge. Begunci so pripovedovali, da so Turki že na Bledu in da nameravajo vdreti v Bohinj.

Res so na Bledu in v okolici javljale goreče vasi prisotnost grozovitih nevernikov. Turkov je bila precejšna množica, vendar si pa otoka sredi jezera, kjer je slavnoznana božja pot Device Marije, niso upali napasti. Namenili so se, da ostanejo čez noč na Bledu, drugi dan pa napadejo Bohinjce. Po oglednikih in od ujetnikov so namreč izvedeli, da imajo v Bohinju proščenje. Nudila se jim je torej ugodna prilika za morijo in rop.

Naredila se je noč. Turški razbojniki so se zbirali v taborišču, natorvorjeni z bogatim plenom, ki so ga naropali v okolici. Sirovi krik vojakov, žvenket orožja in jok ujetnikov se je razlegal daleč naokoli. V taboru so plameneli ognji in osvetljevali divje obraze Turkov, ki so posedevali pri njih. V sredi, na bolj vzvišenem prostoru, je stal bel šator, kjer je bival poveljnik. Kar se prikažejo oboroženci na konjih, vodeč s seboj ujetega kmeta. Bili so predstraža, poslana na ogledovanje.

Pred šatorom so razjahali. Kmalu nato se je odgrnila zavesa in prišleci so vstopili hkrati s trepetajočim ujetnikom. Turški poveljnik je sedel na preprogah in gledal mrko predse. Počasi, z osornim glasom je začel izpraševati oglednike. Povedali so mu, da so naleteli ob vhodu v Štenge na oborožene kmete. Posrečilo se jim je ujeti moža, ki se je bil od drugih preveč oddaljil. Ker bi jim znal koristiti, so ga vzeli s seboj.

Po dolgem izpraševanju je ubogi kmetič povedal, da so Bohinjci pripravljeni sprejeti Turke v Štengah.

Razjarjen, da se mu upajo ustavljati »krščanski psi« ali »gjauri«, kot imenujejo Turki kristjane, je planil turški poveljnik kvišku in ukazal, da se pripravi vojska takoj na odhod. Še isto noč se je hotel maščevati nad Bohinjci in jim zapaliti domovja ter poklati, kar bi mu prišlo živega pod meč.

Precej pozno je že bilo, ko se je začela pomikati turška četa na konjih s plenom in z ujetniki po cesti proti Bohinju. Oddaleč se je čulo bobnenje Save, ki pridrvi pod prepadi znamenitega Babjega zoba iz tesnih šteng. Prednje straže še niso opazile nič sumljivega. Turški poveljnik, jahajoč iskrega vranca, se je večkrat sklonil k ujetemu kmetu, ki je moral kazati pot, in ga je izpraševal.

Prišli so do kraja, kjer zavije pot pod precejšnjo strmino. Naenkrat zagrmi po rebri kamenje in skale. V turški četi nastane grozna zmešnjava. V tem planejo z višine, porastle z drevjem, oboroženi kmetje. Hud boj se vname. »Alah, Alah!« — vpijejo neverci, da odmeva od skalnih sten Babjega zoba, in potegnejo sablje. Zazvene udarci. Ljudje kriče in stokajo, konji se plašijo ter divjajo pred udarci kos in cepcev. Tu pade eden, tam zopet drugi Turek s konja. Toda tudi kmetje krvavé pod ostrimi turškimi sabljami. Marsikdo se brez krika zgrudi v jarek, zadet od ostrine ali pa od konjskega kopita. Pritisk hrabrih kmetov je silen, toda Turkov je preveč in so tudi bolje oboroženi. Vedno redkeje postajajo vrste junaških Bohinjcev. Turški poveljnik zapazi hitro svojo premoč. Kakor besen plane naprej in seka v desno in levo. Vse se mu umika. Naenkrat pa se obrne in z vzdignjeno sabljo zakliče svojcem: »Naprej! Jutri bodo naši konji jedli oves z oltarja svete Ane.«

Komaj so mu ušle te brezbožne besede, se je vzpel njegov konj kvišku, ne da bi se mogel premakniti z mesta. Turek ga zbode z ostrimi ostrogami, a zastonj. Kopita tiče kakor vkovana v skali, iz koje se krešejo iskre.

Preplašen gleda neverec okoli sebe in izkuša pognati konja med napadajoče kmete, a žival se ne more premakniti.

Kmetje in Turki zapazijo to čudo. Ojunačeni, da jim je prišla na pomoč božja roka, se vržejo na sovražnika, ki se začne zmedeno umikati. Turški poveljnik, videč, da ne more z mesta in da bi ga utegnili besni kmetje pobiti, ako takoj ne uide — obrne naglo konja. Turki pa, zapazivši svojega vodjo, kako beži, uderejo za njim v divji beg — hrabri Bohinjci pa za njimi in jih pobijajo in sekajo.

Tako so se rešili takrat Bohinjci na čudežen način Turka. Veseli so se vračali zmagovalci domov, drugi dan pa so praznovali še radostneje svoj praznik. Niso ne jedli turški konji z oltarja svete Ane in tako onečastili svetega kraja, brala se je marveč v bitenjski cerkvi zahvalna sveta maša, nato pa vodila slavnostna procesija.

Še dandanes se spominjajo Bohinjci te zmage in kažejo mesto, kjer se je po pripovedki dogodil opisani čudež, v skali pa vdrtino, ki jo je naredilo kopito turškega konja.

Dotični kraj pa imenujejo še dandanes »Obrne« v spomin, da se je tam moral Turek obrniti.

Zidankov.

